

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-2

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52

Volume 52

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkey, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce

Adresa redakce

Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 806/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

zel. Nicméně raně středověký fragment nádoby potvrdil dílčí nálezy předchozích archeologických výzkumů v Moravské Ostravě a poukázal na lidské aktivity v tomto prostoru před lokací města Ostravy. Pravěký fragment je vůbec první keramický nálezy svého druhu doby v tomto prostoru. Ovšem jak bylo již výše uvedeno, musíme datování tohoto keramického zlomku brát s jistou obezřetností.

Pavel Malík, Zbyněk Moravec

Resumé

Ostrava (Kataster Moravská Ostrava, Bez. Ostrava), Pivovarská Str. Mittelalter. Stadt. Rettungsgrabung.

PETROVICE (OKR. BLANSKO)

Intravilán obce. Středověk. Drobné opevnění. Záchraný výzkum.

V intravilánu obce na p. č. 56/1, v blízkosti farního kostela sv. Petra a Pavla a přilehlého hřbitova se podařilo záchraným archeologickým výzkumem dokumentovat nálezuovou situaci při stavebním zásahu do reliktu drobného středověkého opevnění. Pozůstatek tvrziště byl delší dobu znám a figuruje v běžné literatuře, písemné zmínky dokládají existenci tvrze v Petrovicích od poslední třetiny 14. stol. Zemní práce, předcházející výstavbě rodinného domu v prostoru tvrziště, byly zahájeny bez předchozího ohlášení. Místní občan Zdeněk Souček oznámil skutečnost ARÚ AV ČR Brno, v. v. i., místo stavby následně ohledal J. Doležel, provedením vlastního záchraného výzkumu byl pak pověřen ÚAPP Brno, v. v. i.. V západní a severozápadní části staveniště byl v té době vyhlouben terénní zářez, zasahující částečně příkop a jeho předpolí. Severní profil zářezu byl následně dokumentován, přičemž byly na přilehlém poli provedeny povrchové sběry. Později byly ručně vyhloubeny ty části vytyčených základových pasů budoucí stavby, které bezprostředně zasahovaly do prostoru centrálního násypu opevnění a přilehlé části příkopu. Tyto výkopy o standardní šířce 0,5 m byly označeny jako sondy 1–3.

Výzkumem bylo potvrzeno, že pahorek je uměle nasypán, přičemž mocnost násypu, stejně jako hloubku prokazatelně přítomného příkopu, nebylo možno z technických důvodů zjistit (v úzkých výkopech nelze dosáhnout větších hloubek). Do povrchu násypu bylo zahloubeno několik mělkých objektů včetně drobných sloupových jamek, z nichž lze (při nepřítomnosti kamenných struktur) usuzovat na původní dřevěnou zástavbu.

Keramické nálezy z objektů (hlavně obj. 500) a povrchové kulturní vrstvy, relevantní pro datování zkoumané fortifikace, jsou zařaditelné do 2. poloviny či poslední čtvrtiny 13. stol, což nastoluje otázku, zda se skutečně jedná o tvrz známou z písemných pramenů. Z větší části zkoumané výplně příkopu obj. 503 pochází materiál novověkého až subrecentního stáří, což dokládá jeho zahrnutí v relativně nedávném období. Torzo tvrziště bylo po provedené skrývce zaměřeno, jeho jádro bude fakticky zakonzervováno násypem pod základovou deskou novostavby.

David Parma

Resumé

Petrovice (Bez. Blansko), Intravillan. Mittelalter. Kleine Befestigung. Rettungsgrabung.

POLEŠOVICE (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Nivy“. Doba mladohradištní. Zaniklá středověká ves. Záchraný výzkum.

Při pokračování záchraného výzkumu v polešovické pískovně (viz kapitola Doba bronzová a Doba železná) byla prozkoumána jedna sídlištní jáma pravidelně obdélneho půdorysu se zaoblenými rohy, kterou je možné interpretovat jako objekt blíže neurčité výrobní funkce. Výplň jámy byla tvořena černou písčitou hlínou s množstvím kamenů se stopami žáru. Podle několika vyzvednutých keramických zlomků náleží tato jáma období mladohradištnímu a lze ji tedy dát do souvislosti se zaniklou středověkou vsí Zábřacany, která se v tomto období v bezprostřední blízkosti lokality rozkládala.

Marek Lečbych

Resumé

Polešovice (Uherské Hradiště dist.), "Nivy". An Early Medieval feature was excavated during the following rescue excavation. It probably belonged to the defunct medieval village Zábřacany.

PROSTĚJOV (OKR. PROSTĚJOV)

Pernštýnské náměstí. Novověk. Zámek. Záchraný výzkum.

V dubnu až květnu 2010 provedli pracovníci prostějovského pracoviště Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. záchraný archeologický výzkum, vyvolaný odkanalizováním objektu perněštejského zámku v Prostějově. Zámek se nachází na S okraji historického jádra města Prostějova v linii původního městského opevnění. Obdélná čtyřkřídlá dispozice zde uzavírá Pernštýnské náměstí. Stavba je orientována přibližně podle světových stran. Od jihu a od západu je zámek obehnaný obehnaným příkopem, který překračuje zděný most o jednom oblouku. Nevelké nádvoří obklopují patrová křídla s mansar-dovými střechami.

Do perněštejských rukou se Prostějov dostal jako součást plumlovského panství v roce 1495 z majetku pánů z Kravař a zůstal v jejich držení do konce 16. století.

Zámek v Prostějově je doložen od 20. let 16. století, kdy jeho existenci nepřímo potvrzuje zmínka o prostějovském hejtmánu Mikuláši Doupovcovi z Doupova v pamětní knize radního písaře Jana Bělkovského z Ronšova, a to k roku 1522. Stavba byla v 16. století důstojným šlechtickým sídlem. Osudový zlom v jeho dějinách nastal za třicetileté války, kdy Prostějov stejnou měrou zdeptalo císařské i švédské vojsko. Generál Torstensson nařídil 30. června 1643 strhnout hradby a zámek vypálit. Podle dobové kroniky byly 2. srpna vyhozeny do vzduchu věže Plumlovské, Olomoucké a Vodní brány, rozbořeny hradby, rozházeny valy a o den později byl zapálen zámek „zkřídlicemi přikrytej a s mnohými pozlacenými mako-